

hele i Hænderne paa Staten, for at den kan paatage sig Anlægene. Det skal passere mange Stadier og skal rimeligvis ogsaa behandles af Rigsdagen. For at man her kan komme til en Beslutning, skal Spørgsmaalet om et saadant Anlæg maasse vente til næste Finanslov, for at Trafikministeren kan rejse de fornødne Midler dertil, hvorimod de private Selskaber kunne sende deres Folk ud, som kunne besørge Anlægget, saa at det hele maasse kan være afgjort i Løbet af 8—14 Dage. Vi vide alle, hvilke Allemper der ere forbundne med, at der indtræder Statsdrift paa Omraader, som naturligt ligge for Privatdrift.

Hvad jeg imidlertid navnlig af Kapitel I. ønsker at fremhæve, er Bestemmelsen i § 6, hvor man etablerer en Ekspropriation. Det er noget, der, saa vidt jeg ved, ikke fandtes i det tidligere Regeringsforslag. Uagtet der den Gang ogsaa var Tale om Ekspropriation, tænkte man dog ikke paa, at Staten, som det her foreslaas, saa snart den ønskede at erhverve et Anlæg eller nogen Del deraf, saa snart vedkommende Statstelegrafdirektør eller Minister pegede paa en Telefonledning og sagde: denne kunde jeg ønske at have, det er en god Forretning, lad os saa den — saa skulde kunne forlange, at der skal finde Ekspropriation Sted, som der staar i § 6: „Saafremt Staten maatte ønske at erhverve et Anlæg eller nogen Del deraf, vil samme, for saa vidt Afstaaelse ikke opnaas i Mindelighed, være at ekspropriere mod Erstatning, der fastsættes af uvillige, paa saedvanlig Maade af Retten dertil udmeldte Mænd.“ Det vil altsaa gaa saaledes til: Ministeren beslutter, at han ønsker at saa et saadant Anlæg over til Staten — det kan være paa en Million eller maasse mere — og saa sender man Bud op i Hof- og Stadsrettens Bidneskammer, og der bliver udmeldt en Murermester og en Tømmermester, maasse en Ingeniør, to uvillige Mænd, og de skulle uden at have mindste Beskjledning eller Regler at gaa efter sige, hvor meget Staten skal give i Erstatning for dette Anlæg. Jeg tror, at det egentlig er nogenlunde første Gang herhjemme, at vi komme ind paa Ekspropriation af Løssøregenstande eller saadanne hele Bedrifter, og det maa dog være Meningen, at den skal ske. En foregaaende æret Taler (Bojzen) gjorde opmærksom paa, at naar et saadant Anlæg eller nogen Del deraf skal eksproprieres, kan det blive en meget farlig Ting. Man ved nemlig ikke, om Staten skal kunne tage hele Anlægget, hele Bedriften eller kan nøjes med kun at tage en enkelt Ledning og spolere det øvrige for det

Selskab, i hvis Hænder det er, saaledes at det overlades til Statens fulde Vilkaarlighed, hvor meget eller hvor lidt den vil tage, om den maasse vil tage Bælene, de elektriske Batterier, Maskinerne, Inventariet, hele Forretningen, eller om den blot vil tage det, som passer for Staten, og saa overlade Selskabet at beholde de andre Ting, som dog ere ubrugelige og ingen Nytte til, naar de ikke staa i Forbindelse med Ledningerne. Jeg tror, at det er første Gang, vi herhjemme skulle gaa til at give Lovregler om en saadan Ekspropriation af en Forretning, og hvis man vil gaa til det, som er stemmende med Grundloven, maatte man gaa til helt andre Regler derfor end de, som her ere angivne i § 6. Der afgøres derved ikke noget om det vigtige Spørgsmaal, hvilket Princip Burderingsmændene skulle lægge til Grund for Burderingen, om de skulle tage Hensyn til den med Anlægget forbundne Beføstning, maasse med Fradrag af Slid i Aarenes Løb, eller om de skulle tage Hensyn til Forretningen, som den nu gaar, saaledes som det paa engelsk hedder „the going concern“. Det kan jo være en Forretning, der gaar rigtig godt, som giver 10—15 pCt. og gode Udgifter for de kommende Aar. Vedkommende Selskab har maasse gjort Anlægget paa en Tid, da det hele var ret risikabelt, og maasse i en Arrække arbejdet med Tab, men efterhaanden indarbejdet en rigtig god Forretning, som giver dem Belønning for Risikoen gennem mange Aar, og saa kommer denne Tømmermester og skal bestemme, hvad der skal gives for Forretningen, og det hele betales maasse som gammel Særtraad. Der findes ikke noget i Lovforslaget om, efter hvilket Princip der skal gaas frem. Det kan nok være, at enkelte ere jaloux paa saadanne private Selskaber og synes, at det er Synd, at de skulle tjene saa mange Procent, og man kan, som det er antydet i Lovforslagets Motiver og af det ærede Medlem fra 10de Kreds (Bojzen), være nok saa begærlig efter en saadan Forretning, og have lyst til at sige, at hvor der er en saadan ret god Forretning, skal det være noget, som Staten skal se at saa i sin Haand — men jeg vil dog kalde dette et Slags Lovprincip, og jeg tror ikke, at det stemmer med Principperne i Grundlovens § 82.

Inden jeg forlader § 6, maa jeg gøre opmærksom paa, at den Anerkendelse, som omtales i § 4, andet Stykke, er kun en Angivelse af Grænserne for vedkommende Telefonanlægs Virksomhedsomraade. Jeg staar det som en Anerkendelse af den territoriale Begrænsning. Det er blot det, der